

Aan Provinciale Staten
t.b.v statencommissie ZCW

Datum :
Uw Kenmerk: **PS2006ZCW18**
Ons kenmerk :2006MEC002786i
Contactpersoon: Roland Blijdenstijn
E-mail :
Doorkiesnr.: 030-2583340

Onderwerp: steenfabriek de Bosscherwaarden

Inleiding

Bij de behandeling van het ontwikkelingsplan van Het Utrechts Landschap inzake de steenfabriek de Bosscherwaarden te Wijk bij Duurstede heeft u in uw vergadering van 27 november 2006 zorgen geuit over mogelijke zandwinning/baggerberging in de uiterwaard. U heeft nadere informatie gevraagd over de wijze waarop GS denkt te voorkomen dat de plannen het Utrechts Landschap rond de Bosscherwaarden – en de daarmee samenhangende investeringen - worden gefrustreerd door langjarige en grootschalige zandwinning/slibberging, waardoor de landschappelijke kwaliteit van de steenfabriek en relatie tot de directe omgeving over lange jaren zou worden aangetast.

Samenvatting

In kort bestek is de stand van zaken als volgt:

1. Provinciaal beleids- en toetsingskader. Ontgronding/baggerspecieberging in de Bosscherwaarden is op basis van vastgesteld provinciaal en rijksbeleid niet noodzakelijk, maar ook niet bij voorbaat uitgesloten. Zandwinning/baggerberging is volgens het Streekplan Utrecht 2005-2015 niet onmogelijk, maar moet nader (ruimtelijk) beoordeeld worden. Het gebied ligt binnen de EHS. Grootschalige zandwinning/baggerberging staat hiermee op gespannen voet.
De provincie is bevoegd gezag voor de verlening van een noodzakelijke ontgrondingsvergunning en een vergunning voor baggerspecieberging.
Vergunningaanvragen zullen worden getoetst aan het vastgestelde provinciale en nationale beleidskader.
2. Particulier initiatief. Er is sprake van een particulier initiatief tot zandwinning/baggerberging in het gebied rondom steenfabriek de Bosscherwaarden. De initiatiefnemer is gestart met een milieu-effectrapportage. Door GS zijn, als bevoegd gezag, richtlijnen voor het milieu-effectrapport vastgesteld, in het bijzonder die ten aanzien van de steenfabriek. Deze MER-richtlijnen zullen in relatie tot de steenfabriek nader uitgewerkt worden.

1. Provinciaal beleids- en toetsingskader ontgronding/baggerberging

Op basis van het *Streekplan* is zandwinning/baggerberging hier niet onmogelijk: ‘Binnen het zoekgebied zijn grote winningen in principe mogelijk. Of grootschalige winningen aanvaardbaar zijn, moet uiteraard per locatie worden beoordeeld op basis van een ruimtelijke afweging. Vanzelfsprekend wordt de lagenbenadering hierbij toegepast. Buiten dit zoekgebied staan wij grootschalige winningen niet toe’ (p.118).

Voor een nadere beoordeling geeft de *Handleiding Bestemmingsplannen 2006* het volgende: ‘Bij de ruimtelijke afweging of grootschalige winningen hier zijn toegestaan, zal getoetst worden aan de gevolgen voor veiligheid, natuur, landschap, waterhuishouding,

cultuurhistorische waarden, omwonenden en landbouw. Ook dient de maatschappelijke aanvaardbaarheid in de afwegingen te zijn betrokken, waarbij met name de bestemming na de winningsperiode een belangrijke rol speelt' (p.110).

Wat betreft het rijksbeleid wordt in de *Nota Ruimte* multifunctionele ontgronding als uitgangspunt gehanteerd: 'In het IJsselmeergebied en de uiterwaarden van de rivieren is diepe winning ten behoeve van beton- en zandwinning in beginsel toegestaan voorzover mogelijk binnen de beperkingen van VHR en EHS. In de uiterwaarden heeft koppeling met andere riviergerichte projecten (rivierverruiming en natuurontwikkeling) de voorkeur.'

De uiterwaard de Bosscherwaarden valt binnen de Ecologische Hoofdstructuur. De ontwikkeling van een grootschalige zandwinning en baggerdepot staat op gespannen voet met de status van als EHS-gebied. Een 'nee, tenzij'-beleid is hier van toepassing. De eerder vermelde vastgestelde MER-richtlijnen maken deel uit van het toetsingskader voor de vergunningverlening.

Tenslotte is de *Monumentenwet* van toepassing aangezien de oven en de schoorsteen van de steenfabriek zijn aangewezen als beschermd rijksmonument.

2. Particulier initiatief tot zandwinning/baggerberging

In de uiterwaard de Bosscherwaarden heeft de firma de Ingense Waarden een plan tot grootschalige zandwinning, de put te benutten voor het bergen van baggerspecie en deze vervolgens te herinrichten als natuurgebied. De firma Ingense Waarden heeft weliswaar een privaatrechtelijke optie op het gebied, maar heeft geen verworven vergunning.

In vervolg op de door de initiatiefnemer opgestelde *Startnotitie Baggerberging en Zandwinning Bosscherwaarden* (2002) hebben GS op 13 mei 2003 de *Richtlijnen Milieu-effectrapport Bosscherwaarden* vastgesteld voor een door de initiatiefnemer op te stellen Milieu Effect Rapport. Voor de opstelling ervan zijn naast de provincie het Waterschap, Rijkswaterstaat en de gemeente Wijk bij Duurstede betrokken. Het MER-rapport zal waarschijnlijk medio maart 2007 met de vergunningsaanvraag worden ingediend. Mede aan de hand van het MER-rapport zal door de provincie als bevoegd gezag beoordeeld moeten worden of de vergunning verleend kan worden in relatie tot de steenfabriek.

Ontgronding is vanuit het historisch gebruik van de uiterwaarden als winplaats voor grondstoffen niet bij voorbaat cultuurhistorisch onwenselijk. Cruciaal bij mogelijke initiatieven is de vraag of de concrete aard, omvang, tijdsduur en uitvoering van de ontgronding in overeenstemming is te brengen met gewenste kwaliteiten en het gebruik van het gebied. Voorstellen van derden zullen hieraan scherp worden getoetst. De vraag of dit initiatief ook daadwerkelijk uitgevoerd gaat worden, kan en hoeft op dit moment niet beantwoord worden.

MER-richtlijnen

Met betrekking tot de steenfabriek is in de *Richtlijnen Milieu-effectrapport Bosscherwaarden* aangegeven dat 'in het MER moeten worden beschreven alle landschappelijke en geomorfologische waarden, alle archeologische waarden, alle historisch-geografische waarden, alle bouwhistorische waarden, met daarbij bijzondere aandacht voor de steenfabriek met bijbehorende bebouwing'. Voorts moet in de MER worden beschreven 'de wijze waarop met de cultuurhistorische waarden in het gebied wordt omgegaan. Met de cultuurhistorische waarde wordt bedoeld: archeologische en historisch-geografische waarden. De wijze waarop met de waarde wordt omgegaan moet worden uitgesplitst naar de alternatieven. In het bijzonder moet worden ingegaan op de functies zoals genoemd voor het gebied in de nota "Niet van Gisteren". Nagegaan moet worden wat de activiteit voor effecten heeft op deze

functies. De status van en effecten op de kwaliteit en het voorgenomen gebruik van het industrieel monument en tevens Belvedereproject (steenfabriek) moeten daarvoor aangegeven worden.'

Geen provinciale nut en noodzaak

Voor dit particulier initiatief is vanuit provinciaal beleid geen directe aanleiding. Aan de in de nota *Bouwstoffenplan provincie Utrecht* (2001) vastgestelde provinciale taakstelling voor het winnen van 5 miljoen ton beton- en metselzand in de periode 1999-2008 wordt immers al voldaan. Ook voor wat betreft de baggerproblematiek voor de provincie Utrecht is er op dit moment geen noodzaak voor een tweede baggerberging naast die van Zevenhuizen bij Amersfoort. Voor baggerberging is echter met het wegvallen van de provinciegrenzen voor baggerspecie een landelijke markt ontstaan. De initiatiefnemer anticipeert ook op het vrijkomen van grote hoeveelheden uiterwaardgrond uit het project Ruimte voor de Rivieren.

Conclusie

Er is geen vergunning verleend voor zandwinning/baggerberging. Deze activiteit is in principe wel mogelijk, maar er bestaat geen provinciale aanleiding daartoe. Bij een eventuele vergunningverlening door provincie als bevoegd gezag zijn duidelijke randvoorwaarden en richtlijnen opgesteld die voldoende waarborging geven voor sturing naar een minder grootschalige en gefaseerde uitvoering volgens een ontwerp dat past in de directe omgeving van de steenfabriek.

Eerdere besluiten:

PS: vaststelling Streekplan Utrecht 2005-2015

GS 13 mei 2003: vaststelling Richtlijnen Milieu Effect Rapport Bosscherwaarden.

GS 21 november 2006: besluit om € 1 mln uit het Stimuleringsfonds te bestemmen als provinciale bijdrage aan de plannen van Het Utrechts Landschap voor de steenfabriek de Bosscherwaarden.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, mr B. Staal
De secretaris, drs. H.H. Sietsma